

Altjóða Kvinnudagur

MINNAST TEY, SUM SLÓÐAÐU FYRÍ

Kvinnustríðið er ikki tað sama í dag sum fyrr, men altjóða kvinnudagurin hevur kortini ikki tænt fyri seg. Kvinnudagurin fær okkum at minnast tey rættindi, sum eru vunnin, og harumframt eru eisini nýggjar avbjóðingar at taka fatur um, heldur Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur, landsstýriskvinna í almannamálum

STEINAR PATURSSON

Tá spurd, um vit framvegis hava tørv á at halda kvinnudag í 2020, er Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur avgjörd.

– Sjúlvandi hava vit tað. Vit halda hesar dagarnar fyri at minnast og virða tað arbeiðið og teir dystir, sum eru vunnir. Og tað er heldur ikki avmarkað til bert kvinnudagin, tí tað eru fleiri dagar, har vit steðga og minnast á.

– Kvinnudagurin er ein av teimum døgnum, og vit mugu halda fast í honum. Fyrst og fremst mugu vit ongantíð gloyma søguna handan kvinnustríðið, og vit mugu ongantíð gloyma tær kvinnur og teir menn, ið stríddust fyri tí. Tí menn hava eisini stríðst fyri okkum.

– Vit hava havt kvinnur, sum veruliga hava stríðst fyri, at vit eru komin so langt, sum vit eru í dag. Vit hava ikki tey somu stríðini og tær avbjóðingarnar í dag sum fyrr; atkvøðurættin hava vit langt síðani fingið, og tað er rúm fyri, at kvinnur kunnu fáa tey arbeiðini, ið tær vilja. Møguleikarnir eru teir somu fyri bæði kynini, og vit skulu eggja kvinnum til at taka av teimum møguleikunum.

Vunnin kvinnurættindi er nakað, sum framhaldandi skal setast á dagsskrá, heldur Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur, sum samanber rættindini við ein urtagarð, sum má røkjast.

– Hetta er, sum ein urtagarður,

og ein urtagarður má haldast. Eg eri bangin fyri, at eru vit ikki á varðhaldi, líka sum við einum urtagarði, so fara vit at missa.

Stríðini eru ikki tey somu, sum tey einaferð vóru, ásannar Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur. Men nýggjar avbjóðingar eru komnar istaðin, og hesar eru avbjóðingar, ið kvinnudagurin kann seta fokus á.

– Pensióin er eitt gott dømi um hetta. Hví skulu vit ikki hava líka nógv pensión sum men, bert tí vit liva longri? Vit kunnu ikki revsast fyri at liva longri. Innan heilsuøkið gera vit alt, sum vit kunnu, fyri at fólk hava góða heilsu og liva leingi. Tað kunnu vit ikki revsast fyri.

Arbeidsmarknaðarviðurskipti er ikki málsøkið hjá Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur, men tað eru hinvegin javnstøðumál, og í so máta ætlar landsstýriskvinnan sær at gera vart við henda ójavn.

– Eg havi roynt at ávirkað og havi gjørt vart við hetta í lögtinginum fyrr. Tað er ikki meira enn natúrligt, at kvinnur fáa somu pensión, sum menn gera.

Kvinnurættindi tvørtur um ideologisk mørk

Altjóða kvinnudagur hevur sínar røtur í sosialistisku arbeidararørsluni, men hetta órógvur ikki Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur, sum hevur sítt politiska heim á borgarliga veinginum. Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur sigur seg ikki ivast í, at borgarligu kvinnurnar eisini hava gjørt sítt til, at kvinnurættindi eru har, sum tey eru í dag. Kvinnurættindi røkka

tvørtur um ideologisk mørk, heldur landsstýriskvinnan.

– Fyri tað at eg eri borgarlig, so havi eg havt eitt fantastiska gott samstarv við hinar kvinnurnar í lögtinginum, hóast vit ikki altíð eru samdar um øll mál. Kortini eru nøkur mál, sum vit hava verið samdar um, og har hava vit staðið saman. Um vit taka pensiónirnar aftur, so kann eg ikki ímynda mær, at tað er nøkur kvinna, ið er ímóti at javnseta pensiónirnar, óansæð hvar tær hoyra heima politiskt.

Skulu flyta okkum frameftir

Á lívsleiðini hevur Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir valt sær tvey rættliga mansdominerað yrki - fyrst sum lögrelufólk og síðani sum politikari.

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur er eisini næsta kvinnuliga lögrelufólk í Føroyum og fyrsta kvinnuliga lögrelufólk í Klaksvík; ein heiður, sum Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttur vónar fellir burtur í framtíðini.

– Eg vóni, at vit fara at koma hartil, at tað verður líka natúrligt, at tað verður ein kvinna sum ein maður, sum verður tann fyrsti til eitthvørt. Um vit tosa um ein flogskipara, til dømis, so verður tosað um "fyrsta kvinnuliga flogskipara til hetta ella hatta". Vit mugu koma longri enn so. Vit mugu koma til, at "hesin persónurin er tann fyrsti innan hetta", punktum. Vit mugu koma hartil, at tað verður "Elsebeth var tann fyrsti politisturin í Klaksvík", ikki "Elsebeth var tann fyrsti kvinnuligi politisturin í Klaksvík".

Gloymdu graviditetsbúnan

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir gjørdist lögrelufólk í tíðini stutt eftir, at kvinnur fingur móguleika at gerast lögrelufólk á jøvnum føti við menninar. Nakrar avbjóðingar vóru, og okkurt skuldi tilpassast nýggja veruleikanum.

– Fyrstu kvinnuligu politistarnir komu í 1914, har tær fingur nakrar serligar uppgávur, so sum at avhoyra børn og annað. Í 1977 varð avgerð tikin um, at kvinnuligir politistar skuldu javnsetast við menn. Hetta merkti, at tey fingur somu upp-

gávur, sama uniform við pistól og handjörnum og so framvegis. Sjálv fór eg niður í 1985 á politiskúla, og eg merkti væl, at hetta við kvinnuligum politistum var nakað nýtt.

– Kvinnurnar vóru í barnsburðaraldri, og vóru tær upp á vegin og komnar so og so langt, so kundu tær fáa skánetjenestutað vil siga, at tær fóru aftur um skriviborðið at arbeiða í eina tíð. Hetta vóru størv, sum menninir kanska høvdu arbeitt fram ímóti at fáa, og sum kvinnurnar so fingur sum part av skánetjenesten. Tað var sjúlvandi í eitt avmarkað